2021
M. Ed. (General)-3rd Semester
Paper-III (C14-MEV-III): Measurement, Assessment and Evaluation-III
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours   Max. Marks: 70

NOTE: Attempt *five* questions in all, including Question No. IX (Unit-V) which is compulsory and selecting one question each from Unit I-IV.

.*.*.*.

UNIT-I

I.   Define evaluation. Differentiate between evaluation and measurement in education. (14)

II. What do you understand by scales of measurement? Discuss, in brief, four scales of measurement in educational research with suitable examples. (14)

UNIT-II

III. List down different types of norm referenced tests in educational research. Explain the concept of norm-referenced vis-à-vis criterion-referenced testing.

(14)

IV. Describe different steps in construction and standardization of achievement test in a school subject. (14)

UNIT-III

V.   What are assumptions of analysis of variance? Compute main and interaction effects of gender and location on achievement of students:

Rural boys:	7	4	3	4	2
Urban boys:	3	2	5	0	5
Rural girls:	6	2	4	6	7
Urban girls:	1	8	4	10	7

(14)

VI. Define regression and predication. Establish regression equations of Y on X and X on Y for the data given below:

$M_x = 40.00$ $\sigma_x = 10.00$

$r_{xy} = 0.86$

$M_y = 60.00$ $\sigma_y = 15.00$

(14)

UNIT-IV

VII. Describe the concept of relationship between two dichotomous variables. Apply appropriate test to find out relationship in the given data:

		Math Test		
		Fail	Pass	Total
Language Test	Pass	14	36	50
	Fail	36	14	50
	Total	50	50	100

(14)

VIII. Compute first order partial correlation between achievement (1) and intelligence (2) and achievement (1) and motivation (3) from the given zero order correlations:
$r_{12} = 0.60$, $r_{13} = 0.80$, $r_{23} = 0.20$ (14)

UNIT-V

IX. Write short notes on the following: -
  (a) Reliability and validity of a test
  (b) Formative Vs Summative evaluation
  (c) Assumptions of non-parametric tests
  (d) Concept of multiple correlation (R) (4×3½)

-.*.*.*-

(Hindi/Punjabi versions enclosed)

नोट: किसी पाँच प्रश्नों के उत्तर दें। प्रत्येक भाग (1-4) से एक—एक प्रश्न का चयन करें। प्रश्न—9 (भाग—5) अनिवार्य है।

-*.*.*.

भाग—1

1. मूल्यांकन की परिभाषा दीजिए। शिक्षा में मूल्यांकन और माप के मध्य अन्तर स्पष्ट कीजिए।

2. माप पैमानों से आप क्या समझते हैं? उपयुक्त उदाहरणों के साथ शैक्षिक अनुसंधान में मापन के चार पैमानों की व्याख्या कीजिए।

भाग—2

3. शैक्षिक शोध में विभिन्न प्रकार के आदर्श संदर्भित परीक्षणों को सूचीबद्ध करें। आदर्श—संदर्भित तथा मानदंड—संदर्भित परीक्षण की अवधारणा की व्याख्या कीजिए।

4. एक स्कूल विषय में उपलब्धि परीक्षण के निर्माण और मानकीकरण के विभिन्न चरणों का वर्णन करें।

भाग—3

5. विचरण विश्लेषण की क्या मान्यताएं हैं? छात्रों की उपलब्धि पर लिंग और स्थान के मुख्य और पारस्परिक प्रभाव की गणना कीजिए:-

ग्रामीण लड़के	7	4	3	4	2
शहरी लड़के	3	2	5	0	5
ग्रामीण लड़कियां	6	2	4	6	7
शहरी लड़कियां	1	8	4	10	7

6. प्रतिमान और भविष्यवाणी की परिभाषा दीजिए। नीचे दिए गए डेटा के लिए Y पर X और X पर Y का प्रतिगमन समीकरण स्थापित करें।

$M_x = 40.00$, $\sigma_x = 10.00$

$$r_{xy} = 0.86$$

$M_y = 60.00$, $\sigma_y = 15.00$

भाग—4

7. दो द्विप्रारूप चर के मध्य संबंध की अवधारणा का वर्णन करें। दिए गए डेटा में संबंध ज्ञात करने के लिए उचित परीक्षण का प्रयोग कीजिए। (विस्तृत चेक न. ९ पर दिया गया है)

8. दिए गए शून्य क्रम सहसंबंधों से प्रथम श्रेणी आंशिक सहसंबंध के मध्य उपलब्धि (१) बुद्धिमता (२) उपलब्धि (३) प्रेरणा की गणना कीजिए:—

$r_{12} = 0.60$, $r_{13} = 0.80$, $r_{23} = 0.20$

भाग—5

9. निम्नलिखित प्रश्नों पर संक्षिप्त टिप्पणी कीजिए:—
   (क) परीक्षण की विश्वसनीयता और वैधता
   (ख) आन्तरिक बनाम योगात्मक मूल्यांकन
   (ग) नैं—पैरामीट्रिक परीक्षणों की मान्यताएं
   (घ) बहु सहसंबंध की अवधारणा (आर)

-*.*.*.

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸਨ ਨੰਬਰ ੯ (ਭਾਗ-੫) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਗ (1-4) ਵਿਚ ਇਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸਨ ਕਰੋ।

.*.*.*.

ਭਾਗ-1

1. ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ ਲਿਖੋ। ਵਿਧਿਆ ਵਿਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮਾਪ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

2. ਮਾਪ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੋਂ ਤੁਸੀ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ? ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਵਿਦਿਅਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਮਾਪ ਦੇ ਚਾਰ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀ ਉਂਦਾਹਰਣ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-2

3. ਵਿਦਿਅਕ ਖੋਜ ਵਿੱਚ ਆਦਰਸ਼ਾ ਸੰਦਰਭਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਟੈਸਟ ਦੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਓ। ਆਦਰਸ਼-ਸੰਦਰਭਿਤ ਮਾਪਦੰਡ-ਸੰਦਰਭਿਤ ਪਤੀਖਣ ਦੇ ਪ੍ਰਕਰਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।

4. ਸਕੂਲ ਦਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਤੀਖਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਾਨਕੀਕਰਣ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਦਮਾਂ ਚਰੇ ਦੀ।

ਭਾਗ-3

5. ਪਰਿਵਰਤਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾ ਕੀ ਹਨ? ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਲਿੰਗ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਤਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।

ਪੇਂਡੂ ਮੁੰਡੇ	7	4	3	4	2
ਸ਼ਹਿਰੀ ਮੁੰਡੇ	3	2	5	0	5
ਪੇਂਡੂ ਕੁੜੀਆਂ	6	2	4	6	7
ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੁੜੀਆਂ	1	8	4	10	7

6. ਹੇਠਾ ਦਿੱਤੇ ਡੇਟਾ ਲਈ ਇੱਕ ਦੇ ਖੋਜ ਅਤੇ ਖੋਜ ਤੇ ਦੂਰੇ ਦੇ ਰੈਗ੍ਰੇਸਨ ਸਮੀਕਰਣ ਸਥਾਪਤ ਕਰੋ।

$M_x = 40.00$, $\sigma_x = 10.00$

$$r_{xy} = 0.86$$

$M_y = 60.00$, $\sigma_y = 15.00$

ਭਾਗ-4

7. ਦੋ ਦੋ-ਦੋ ਦੋਰੋਖੇਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਧਾਰਣਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਬੰਧ ਲੱਭਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਪਰੀਖਣ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। (ਪੂਰਣ ਵੇਰਵੇ ਜ਼ਰੀ ਪੇਜ ੯ ਤੇ)

8. ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ੀਰੋ ਕ੍ਰਮ ਸਹਿਸੰਬੰਧ ਤੋ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅੰਸ਼ਿਕ ਸਹਿਸੰਬੰਧ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਪਲਬਧੀ (1), ਬੁੱਧੀ (2) ਉਪਲਬਧੀ (3) ਪ੍ਰੇਰਣ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰੋ:-

$r_{12} = 0.60$, $r_{13} = 0.80$, $r_{23} = 0.20$

ਭਾਗ-੫

9. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸਨਾ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:-
   (ੳ) ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਟੈਸਟ ਦੀ ਵੈਧਤਾ
   (ਅ) ਜੁਲਾਈਵੀ ਬਨਾਮ ਸੰਖੇਪ ਮੁਲਾਂਕਣ
   (ੲ) ਨਾਨ-ਪੈਰਾਮੈਟ੍ਰਿਕ ਟੈਸਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ
   (ਸ) ਮਲਟੀਪਲ ਸਹਿ-ਸੰਬੰਧ (ਆਰ) ਦੀ ਧਾਰਣਾ

-*.*.*.